

Keuzedeel mbo

Basis restauratiewerk timmeren

gekoppeld aan één of
meerdere kwalificaties mbo

Code

K0664

Penvoerder: Sectorkamer techniek en gebouwde omgeving
Gevalideerd door: Sectorkamer Techniek en gebouwde omgeving
Op: 13-09-2016

1. Algemene informatie

D1: Basis restauratiewerk timmeren

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Ja

Scholingsbehoefte/landelijke herkenbaarheid

Als gevolg van een toename van het aantal te restaureren objecten in Nederland enerzijds en een sterk dalende instroom van deelnemers in restauratieopleidingen en daarmee een afnemend scholingsaanbod anderzijds, hebben werkgevers in de restauratiebranche een groeiend tekort aan gekwalificeerde vakmensen. Dit resulteert in een scholingsbehoefte op het gebied van restauratie van timmerwerken in de gebouwde omgeving. Deze scholingsbehoefte wordt onderschreven door gegevens uit diverse rapporten zoals bijv. het onderzoeksrapport 'Restauratiebranche Provincie Groningen - Verkenning naar toekomstbestendigheid van onderwijs, arbeidsmarkt en innovaties' uitgevoerd door de Hanzehogeschool (Bode & Pama, 2020). Om hierop in te spelen heeft de brancheorganisatie een eigen brancheopleiding opgezet. Deze heeft er echter niet voor gezorgd om het tekort in de restauratiebranche het hoofd te kunnen bieden. Door het keuzedeel Basis restauratiewerk timmeren in te zetten voor (bij)scholing van werkenden of werkzoekenden kan aan de genoemde scholingsbehoefte worden voldaan.

Zelfstandige betekenis

Na het volgen van dit keuzedeel zijn certificaathouders beter inzetbaar in de restauratiebranche op het restaureren van timmerwerk. Zij leren oog te ontwikkelen voor de historie van objecten, historische verbindingen die werden/worden toegepast, historische onderdelen die werden gebruikt en onderzoek te doen naar de historie van een object. Door het restauratieproces stapsgewijs en planmatig uit te voeren kunnen zij restauratieobjecten vakkundig ontmantelen, demonteren, herstellen en terugplaatsen rekening houdend met de uitkomsten van zijn onderzoek.

Doelgroep

Werkenden bij restauratiebedrijven die nog niet geschoold zijn en werkenden bij bouwbedrijven die niet gespecialiseerd zijn in restauratiewerkzaamheden en hiervoor nog niet geschoold zijn.

Ingangsdatum certificaat

29-04-2023

Gekoppeld aan kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Bij de vorming van de nieuwe kwalificatiestructuur is lang gedacht en gesproken over de positionering van de restauratieopleidingen. Uiteindelijk is gekozen voor een restauratieopleiding Timmeren en Metselen op niveau-4. Dit is een zogenaamde Specialistenopleiding met een omvang van 1600 SBU. Door deze ontwikkeling vervalt voor de nieuwe instroom vanaf september 2016 de huidige restauratieopleidingen Timmeren op niveau-3. Dit keuzedeel biedt de mogelijkheid voor de allround timmerman tot verbreding richting restauratie timmeren.

Relevantie van het keuzedeel

De kansen op de arbeidsmarkt zijn zeer goed. Bedrijven die actief zijn in de restauratiebranche zien zich genoodzaakt te voldoen aan certificeringsvereisten die door opdrachtgevers gesteld worden. De certificering komt o.a. tot uitdrukking door als bedrijf te beschikken over gekwalificeerd personeel dat beschikt over kennis en vaardigheden in het restaureren van bepaald cultureel erfgoed.

De functie van het keuzedeel 'Basis restauratiewerk timmeren' is:

- verbreding in het vakgebied timmeren;
- kennismaking met en oriëntatie op het werkveld restauratie;
- een betere doorstroom naar de Specialisten opleiding Restauratie niveau-4 timmeren;

D1: Basis restauratiewerk timmeren

- theoretische - en vaardigheidsondersteuning voor leerlingen niveau-3 die werkzaam zijn bij restaurerende bouwbedrijven en dus al praktisch actief zijn in het restauratiewerk.

Beschrijving van het keuzedeel

Een beginnend beroepsbeoefenaar kan omgaan met de specifieke vereisten m.b.t. vaardigheden en kennis in bouwrestauratie werkzaamheden. Vakkennis over processen die van belang zijn bij restauratie werkzaamheden heeft de beroepsbeoefenaar zich eigengemaakt. Daarnaast doet de student ervaring op en krijgt inzicht in de branche specifieke beroepsvereisten om te bepalen of het restauratiewerk passend is.

De focus in dit keuzedeel ligt op de vaardigheden en taken met betrekking tot restauratie werkzaamheden voor de timmerman in de gebouwde omgeving. De vakkennis is nodig om de vaardigheden en taken eigen te maken. Met de vaardigheden en kennis die de student in dit keuzedeel opdoet is hij in staat om in te spelen en om te gaan met werken in de restauratiesector.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verbredend

2. Uitwerking

D1-K1: Voert restauratiewerk timmeren uit

Complexiteit

Timmerwerkzaamheden in de restauratie zijn niet-routinematig van aard. De werkzaamheden vragen kennis en vaardigheden op het gebied van restauratietimmeren. Zo heeft de beginnend beroepsbeoefenaar kennis nodig van historische stijlen, technieken en materialen ten aanzien van het te restaureren timmerwerk. Hij kan factoren afwegen, zoals cultuurhistorische waarde en technische kwaliteit. Hij kan werken volgens voorschriften en kan schade en/of waardeverlies voorkomen.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar is verantwoordelijk voor het zelfstandig uitvoeren van zijn werkzaamheden. Hij heeft voornamelijk een uitvoerende rol. Hij krijgt instructies van zijn leidinggevende en rapporteert over de voortgang aan zijn leidinggevende. In alle gevallen legt hij verantwoording af aan zijn leidinggevende.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- Bezit kennis van historische gebouwen (bouwkunst, bouwstijlen en bouwsporen) in relatie tot restauratiewerkzaamheden
  - Bezit kennis van (historische) bouwmaterialen en bouwproducten in de restauratie
  - Bezit basiskennis van houtsoorten (in de restauratie) met hun kenmerken en toepassingen
  - Bezit kennis van de toepassing van (elektrisch) gereedschap in relatie tot restauratie timmerwerk
  - Bezit kennis van materialen en producten voor het uitvoeren restauratie timmerwerk
  - Bezit kennis van de gebruikelijke vaktermen binnen de restauratie timmerwerk
  - Bezit kennis van (historische) houtconstructies zoals voor daken, vloeren, wanden en plafonds
  - Bezit kennis van historische kozijnen, ramen, luiken en deuren
  - Bezit basiskennis van historische houtverbindingen en bevestigingstechnieken
  - Bezit kennis van bouw fysieke aspecten in relatie tot de werkzaamheden
  - Bezit kennis van kwaliteitseisen in de restauratie zoals verwerkt in de relevante uitvoeringsrichtlijnen (URL's)
  - Bezit kennis van krachtenverdeling (bijvoorbeeld voor hulp- en ondersteuningsconstructies en stempelwerk)
  - Bezit basiskennis van technische installaties in restauratieobjecten in relatie tot de werkzaamheden
  - Bezit basiskennis van historische profileringen en bewerkingen
-
- Kan afwijkingen constateren, beoordelen en melden in relatie tot restauratietimmeren
  - Kan de betreffende URL's en BRL in relatie tot de werkzaamheden toepassen
  - Kan werktekeningen in relatie tot restauratietimmeren lezen
  - Kan elementaire historische verbindingen toepassen bij restauratiewerk timmeren
  - Kan specifieke risico's bij restauratiewerk timmeren herkennen en melden
  - Kan werken volgens technische (bouw- en constructie) tekeningen, schema's en (montage) voorschriften gebruikelijk bij restauratiewerk timmeren

D1-K1-W1: Ontmantelt historische houtconstructies

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar ontmantelt eenvoudige historische houtconstructies en andere (historische) onderdelen zoals hang- en sluitwerk. Hij identificeert waardevolle onderdelen die worden weggenomen en slaat ze op. Hij voert zo nodig stut- en stempelwerk uit en brengt zo nodig hulpconstructies aan. Zo nodig beschermt hij ontstane openingen tegen onbevoegden, regen en wind. Na gebruik verwijdert hij de hulp- en/of ondersteuningsconstructies.

Resultaat

Eenvoudige houtconstructies en andere onderdelen zijn ontmanteld.

Gedrag

- Volgt instructies en aanwijzingen op van zijn leidinggevende.
- Begrijpt vlot instructies en tekeningen.
- Toont technisch inzicht.
- Heeft een goed richtingsgevoel, weet vlot zijn positie in de ruimte te bepalen.

D1-K1-W1: Ontmantelt historische houtconstructies

- Kiest het juiste materieel en middelen en gaat er zorgvuldig mee om.
  - Hanteert bedreven en accuraat de gereedschappen.
  - Werkt zeer precies, oplossingsgericht en voorzichtig vanuit het besef van de cultuurhistorische waarde; voorkomt onnodige schade.
  - Werkt volgens restauratieladder, bedrijfsprocedures, werkplannen, voorschriften en wettelijke vereisten.
- De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Kwaliteit leveren, Instructies en procedures opvolgen

D1-K1-W2: Brengt (houten) onderdelen aan

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt opgeslagen of nieuw gemaakte houten onderdelen. Hij bereidt het(terug)plaatsen van houten onderdelen voor. Hij beoordeelt daarbij of de houten onderdelen teruggeplaatst kunnen worden en op welke wijze. Eventueel maakt hij houten onderdelen op maat en brengt ze in het historische bouwwerk aan. Hij monteert bouwbeslag en herplaatst oorspronkelijk hang- en sluitwerk.

Resultaat

De (houten) onderdelen zijn in het werk aangebracht.

Gedrag

- Volgt instructies en aanwijzingen op van zijn leidinggevende.
  - Toont inzicht bij het beoordelen (van de staat) van het (terug)te plaatsen materiaal.
  - Toont dat hij (historische) constructies en vormen begrijpt.
  - Houdt rekening met maattoleranties.
  - Kiest het juiste materieel en middelen en gaat er zorgvuldig mee om.
  - Hanteert bedreven en accuraat de gereedschappen en machines.
  - Werkt zeer precies en voorzichtig vanuit het besef van de cultuurhistorische waarde; voorkomt onnodige schade.
  - Richt zich op het leveren van werk dat voldoet aan de betreffende URL.
  - Werkt volgens restauratieladder, bedrijfsprocedures, werkplannen, voorschriften en wettelijke vereisten.
- De onderliggende competenties zijn: Vakdeskundigheid toepassen, Materialen en middelen inzetten, Samenwerken en overleggen, Kwaliteit leveren, Instructies en procedures opvolgen